

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент**

**на тему:
«Стратегічне фінансове планування на підприємстві
та напрямки його удосконалення»**

Виконавець:

студент 62 групи факультету ФБС
Шатога Максим Володимирович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Іоргачова Марія Іванівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стратегічне фінансове планування для вітчизняних підприємств в умовах ринкової економіки є однією з ключових проблем, що впливає на їхнє функціонування та можливості економічного розвитку. Підприємства, працюючи у швидкозмінних умовах зовнішнього середовища, мають адаптуватися до цих змін, що підкреслює важливість впровадження стратегічного фінансового планування як невід'ємного чинника успішної діяльності.

На сучасному етапі економічного розвитку для ефективної диверсифікації напрямків діяльності необхідне детальне вивчення фінансових потреб і перспектив підприємства. Оскільки вони постійно змінюються, ці аспекти повинні бути враховані під час створення нових продуктів, організації виробництва та фінансування інвестиційних проєктів. Одним з головних інструментів для вирішення цієї проблеми є стратегічний фінансовий план, який допомагає максимально ефективно поєднувати фінансові ресурси підприємства з вимогами ринку на визначений період.

Вагомий внесок у дослідження проблем фінансового планування на підприємствах зробили як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких можна виділити таких дослідників: І. Брігхем, Дж. Ван Хорн, О. Кнейслер, Іванов О.О., Коваленко А.А., Петренко Л.М., Борисенко В.В., Мироненко С.В., Антоненко Ю.Ю., Сидоренко М.М., Довгань В.М., Зінченко І.В., Гриценко Н.П., Пархоменко О.О., Ярошенко І.О., Кучеренко Л.П., Тимченко О.В., Кравчук І.С., Василенко Т.І., Соколенко О.О., Тарасенко В.В., Поліщук А.П., Левченко С.С., Романчук О.М., Захарченко О.С., Шевченко Л.О. та ін.

Незважаючи на вагомі досягнення вітчизняних та зарубіжних дослідників, багато аспектів теоретичного та практичного характеру у сфері стратегічного фінансового планування залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, це стосується уточнення концептуальної сутності та науково-методичного підґрунтя стратегічного фінансового планування, а також визначення шляхів його вдосконалення на підприємствах. Значущість наукового і практичного вирішення цих питань визначила актуальність теми дослідження, а також формування мети і завдань цієї кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад стратегічного фінансового планування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесу стратегічного фінансового планування на підприємстві.

Виходячи з цієї мети, були поставлені такі основні задачі дослідження:

- розглянути економічний зміст стратегічного фінансового планування;
- вивчити основні концепції ефективного стратегічного фінансового планування;
- дослідити ключові фактори, які впливають на ефективність процесу стратегічного фінансового планування на підприємстві;

- проаналізувати особливості фінансово-економічної діяльності досліджуваного підприємства;
- дослідити фактори впливу на стратегічне фінансове планування на підприємстві СП ТОВ «Вітмарк-Україна»;
- виявити наявні можливості щодо покращення стратегічного фінансового планування на підприємстві;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення стратегічного фінансового планування на підприємстві;
- запропонувати заходи щодо зменшення витрат як елемент стратегічного фінансового планування на підприємстві;
- дослідити новітні підходи до реалізації стратегічного фінансового планування на підприємствах.

Об'єктом дослідження є процес стратегічного фінансового планування на підприємстві.

Предметом дослідження у даній кваліфікаційній роботі виступають теоретико-методичні та прикладні засади щодо здійснення стратегічного фінансового планування на підприємстві.

У дослідженні було застосовано різні **методи**, включаючи методи аналізу та синтезу для дослідження об'єкта та предмета; метод порівняння для зіставлення фактичних даних звітного періоду з попередніми роками; методи середніх і відносних величин, які дозволили узагальнити кількісні характеристики фінансового стану підприємства як основи для планування; табличний та графічний методи для наочного відображення взаємозв'язків між показниками; SWOT-аналіз для створення матриці та розробки стратегій зміцнення конкурентних переваг; експертний метод для оцінки сильних і слабких сторін, загроз та можливостей, а також для визначення основних внутрішніх ризиків, що впливають на діяльність підприємства; коефіцієнтний аналіз та метод прогнозування, методи критичного аналізу та узагальнення для теоретичного осмислення отриманих результатів і формулювання висновків.

Наукова новизна одержаних результатів. Ключовою новизною у цьому дослідженні є розробка комплексного підходу до проведення стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна», який, враховуючи особливості та специфіку діяльності підприємства, а також одночасне використання коефіцієнтного аналізу у поєднанні із збалансованою системою показників, прогнозуванням та сценарним підходом – є найбільш прийнятним варіантом для здійснення стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна» в сучасних умовах.

Інформаційна база для дослідження включала: законодавчі акти України, наукові роботи вітчизняних та зарубіжних авторів, матеріали наукових конференцій, Інтернет-ресурси, а також фінансова звітність підприємства СП ТОВ «Вітмарк-Україна».

Практичне значення отриманих результатів. Практична значущість результатів магістерської кваліфікаційної роботи полягає в тому, що рекомендації та пропозиції, розроблені в ході дослідження, можуть бути

ефективно реалізовані для вдосконалення стратегічного фінансового планування на підприємствах.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота має класичну структуру: вступ, три розділи, які об'єднують загалом дев'ять підрозділів, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Основний зміст викладено на 103 сторінках. Робота містить 37 таблиць, 22 рисунка.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези на тему: «Важливість стратегічного фінансового планування на підприємстві та напрямки його удосконалення», які були опубліковані у збірнику матеріалів I Міжнародній науково-практичній конференції «Modern Science: Exploring Theories, Innovations and Practical Solutions», (October 7-9, 2024. Bergen, Norway). European Open Science Space, 2024. С.35-37.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти стратегічного фінансового планування на підприємстві»** розглянуто сутність поняття «стратегічного фінансового планування» на підприємстві, основні концепції ефективного стратегічного фінансового планування, а також ключові чинники, які впливають на ефективність стратегічного фінансового планування на підприємстві.

У другому розділі **«Аналіз стану стратегічного фінансового планування на підприємстві «Вітмарк-Україна»** проаналізовано особливості фінансово-економічної діяльності підприємства ТОВ «Вітмарк-Україна», визначено чинники, що впливають на стратегічне фінансове планування на підприємстві та проведено оцінку наявних можливостей щодо покращення стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна».

У третьому розділі **«Напрямки удосконалення стратегічного фінансового планування на СП ТОВ «Вітмарк-Україна»** запропоновано напрямки щодо удосконалення стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна», зокрема: надані обґрунтовані рекомендації щодо впровадження заходів по зменшенню витрат як елемент стратегічного фінансового планування на підприємстві, а також впровадженню та використанню підприємством новітніх підходів до реалізації стратегічного фінансового планування.

ВИСНОВКИ

Дослідження особливостей фінансово-економічної діяльності підприємства ТОВ «Вітмарк-Україна» виявило, що підприємство займає провідні позиції на українському ринку соків та напоїв завдяки широкому продуктовому асортименту й активному впровадженню інновацій. Проте на діяльність компанії істотно впливають виклики, зокрема війна та економічна нестабільність, що зумовлює потребу в адаптації до зовнішніх умов.

Для подолання труднощів, рекомендовано розглянути варіанти пошуку альтернативних постачальників сировини, що знизить ризики залежності від поточних партнерів, а також доповнити асортимент продукції більш доступними за ціною товарами. Важливим кроком може стати розвиток власного вирощування фруктів та овочів, що зменшить залежність від зовнішніх поставок і дозволить знизити витрати.

SWOT-аналіз демонструє, що компанія має значні переваги, зокрема різноманіття брендів та розвиток вирощування сировини в Україні, що можна використати для збільшення частки на внутрішньому ринку. Рекомендується також інвестувати у власне виробництво та диверсифікувати лінійку продукції, що сприятиме стабільності підприємства.

Серед потенційних загроз варто виділити інфляційні ризики та недостатню підтримку вітчизняного виробництва, що може ускладнити залучення іноземних інвестицій і збільшити витрати на виробництво. Загалом, стратегічні рекомендації включають розширення ринкової сегментації, налагодження нових каналів постачання, а також запровадження нових технологій для зміцнення позицій компанії та забезпечення її подальшого зростання на ринку.

Аналіз стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна» та напрямків його подальшого розвитку вказує на доцільність консервативної стратегії, як найбільш оптимальної для компанії в поточних умовах. Така стратегія передбачає захист успішних продуктів, розробку нових товарів, а також ефективне проникнення на нові ринки й оптимізацію витрат. Завдяки цьому підходу компанія може зберегти стабільність та забезпечити ефективне управління ресурсами. Враховуючи ці фактори, Вітмарк має реальні можливості застосувати оптимізаційну стратегію для посилення конкурентоспроможності на ринку, підвищення рентабельності, а також збільшення клієнтської бази.

Аналіз сучасного стану стратегічного фінансового планування на підприємстві дозволив нам зробити висновки про необхідність удосконалення вже існуючих загальних методів стратегічного прогнозування на підприємстві (SWOT-аналіз із додаванням відповідних балів, а також використання для подальшого стратегічного фінансового планування коефіцієнтного аналізу (або методу відсотка від реалізації), а також використання методу прогнозування в рамках коефіцієнтного аналізу). Важливість використання такого удосконалення посилюється тим, що на даний час такий метод як бюджетування хоч й використовуються підприємством має фрагментарне застосування (використовуються більш для поточного планування) й не може бути повноцінним інструментом стратегічного фінансового планування для аналізованого підприємства. В свою чергу, враховуючи особливості та специфіку діяльності підприємства, використання коефіцієнтного аналізу у поєднанні із збалансованою системою показників, прогнозуванням та сценарним підходом – є найбільш прийнятним варіантом для здійснення стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна» в сучасних умовах.

За результатами SWOT-аналізу та портфельного аналізу, для ТОВ «Вітмарк-Україна» рекомендовано стратегію зростання, яка передбачає активне зосередження на зменшенні та оптимізації витрат. Так, компанія може оптимізувати витрати завдяки впровадженню інноваційного пакування "bag-in-box", що сприятиме зменшенню витрат, підвищенню якості продукції та створенню більш екологічного іміджу компанії.

Головні стратегічні цілі включають підвищення рентабельності, оптимізацію витрат, розширення клієнтської бази та посилення позицій на міжнародному ринку. Важливим додатковим напрямком є перехід на "bag-in-box" як новий формат пакування відповідає стратегічній потребі компанії в умовах зростання конкуренції. Завдяки логістичним перевагам цього пакування, таким як компактність і легкість, Вітмарк може спрямувати продукцію у новому форматі на гуртові закупівлі для закладів громадського харчування, шкіл, дитячих садочків та інших установ, що сприятиме доступності товарів та привабливості бренду. Згідно з фінансовими розрахунками, проект переходу на "bag-in-box" має позитивні характеристики: термін окупності становить 0,65 року, що свідчить про швидку віддачу на вкладені інвестиції. Чистий приведений дохід (NPV) та внутрішня норма рентабельності (RI) підтверджують прибутковість проекту. Показник NPV на три роки складе 3 679 599,80 грн, а RI досягає 27,91%, що перевищує ставку дисконту (25%), що свідчить про доцільність та перспективність проекту для інвестора. Початкові вкладення в обсязі 136 730 грн є прийнятними, оскільки вони обіцяють значну вигоду для інвестора.

Заміна пакування з Tetra Pak на «bag-in-box» дозволить суттєво знизити витрати на логістику та складське зберігання. «Bag-in-box» має більший об'єм, що дозволяє ефективніше використовувати місце в транспорті, знижуючи загальні витрати. Такий формат також забезпечує зручність у використанні, мінімізує ризики псування продукції та сприяє збереженню її якості протягом тривалого часу. Очікується, що зміна пакування дозволить знизити витрати на складське зберігання на 77 770 грн щомісяця, що свідчить про економічну доцільність переходу на новий формат упаковки для компанії.

Перехід до «bag-in-box» має і позитивний екологічний ефект, зокрема, це зменшення використання матеріалів на 22 мільйони кг і зниження обсягів відходів на 54 мільйони кг, що є важливим внеском у збереження навколишнього середовища.

Окрім цього, підприємству рекомендується зосередити увагу на використанні вже існуючих новітніх підходах щодо здійснення стратегічного фінансового планування.

АНОТАЦІЯ

Шатога М.В., «Стратегічне фінансове планування на підприємстві та напрямки його удосконалення», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2024 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес стратегічного фінансового планування на підприємстві. Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні засади щодо здійснення стратегічного фінансового планування на підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти поняття «стратегічне фінансове планування» на підприємстві, проведено аналіз сучасного стану стратегічного фінансового планування на підприємстві ТОВ «Вітмарк-Україна», виявлено наявні можливості щодо покращення стратегічного фінансового планування на підприємстві та запропоновані напрямки щодо удосконалення стратегічного фінансового планування для ТОВ «Вітмарк-Україна».

Ключові слова: стратегічне фінансове планування, підприємство, чинники впливу, фінансовий стан, планування, прогнозування, напрямки удосконалення.

ANNOTATION

Shatoga M.V., «Strategic financial planning at the enterprise and directions of its improvement», qualification work for a master's degree in the speciality «072 Finance, Banking, Insurance and Stock Market» under the master's programme «Financial and Insurance Management»,
Odesa National University of Economics
m. Odesa, 2024

The master's qualification work consists of three sections. The object of research is the process of strategic financial planning at the enterprise. The subject of research is the theoretical, methodological and applied principles of strategic financial planning at the enterprise.

The work considers the theoretical aspects of the concept of «strategic financial planning» at the enterprise, analyses the current state of strategic financial planning at the enterprise «Vitmark-Ukraine» LLC, identifies existing opportunities to improve strategic financial planning at the enterprise and suggests directions for improving strategic financial planning for «Vitmark-Ukraine» LLC.

Key words: strategic financial planning, enterprise, factors of influence, financial condition, planning, forecasting, areas of improvement.